

ANALIZA

Dobrowolny odpis podatkowy w Polsce - 1,5% odpisu na organizacje rolnicze z podatku rolnego.

Nowelizacja ustawy o podatku rolnym, przyjęta 13 lipca 2023 r., wprowadza istotne zmiany w systemie pobierania i alokacji podatku rolnego. Kluczowym elementem nowelizacji jest możliwość przekazania 1,5% należnego podatku rolnego na rzecz rolniczych organizacji związkowych. Takie rozwiązanie choć z natury dobre niesie za sobą potencjalne konsekwencje dla całego systemu.

Centrum analiz Konfederacji Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej (KIPR) postanowiło przeanalizować zmiany prawne dotyczące przekazania 1,5% odpisu na organizacje rolnicze z podatku rolnego. Analiza przeprowadzona przez KIPR skoncentrowała się na różnych aspektach wprowadzonych zmian, obejmując zarówno obecne prawo podatkowe, jak i społeczne skutki tych zmian dla polskiego społeczeństwa i sektora organizacji pożytku publicznego.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż aktem, który normuje kwestię odpisu 1.5% podatku jest ustawa o podatku rolnym. W ustawie wskazane jest, iż uprawnieni do otrzymania środków z odpisu podatkowego są wyłącznie określone organizacje rolnicze. Ustawa wskazuje, że uprawnionymi podmiotami będą wyłącznie:

związek zawodowy rolników indywidualnych

• na podstawie art. 8b ust. 1 ustawy z 7 kwietnia 1989 r. o związkach zawodowych rolników indywidualnych

związki rewizyjne zrzeszające rolnicze spółdzielnie produkcyjne

• na podstawie art. 257a ust. 1 ustawy z 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze

Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych

• na podstawie art. 35a ust. 1 ustawy z 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników

Dodatkowo organizacje te będą musiały spełniać określone kryteria, takie jak odpowiedni czas dokonania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego oraz struktury organizacyjne w odpowiedniej liczbie województw i powiatach. Brany również będą pod uwagę ilość członków danej organizacji.

KIPR

Takie prawo powoduje zawężenie dostępu do środków publicznych dla organizacji rolniczych, które nie spełniają określonych kryteriów i wymogów strukturalnych oraz finansowych. Ustawa precyzuje, że tylko wybrane organizacje rolnicze mogą otrzymać środki z odpisu podatkowego. Jest to ograniczenie, które wyklucza inne organizacje, które mogłyby również prowadzić działania na rzecz rozwoju rolnictwa, ale nie kwalifikują się do otrzymania tych środków. Organizacje rolnicze muszą spełniać określone kryteria strukturalne, takie jak wpis do Krajowego Rejestru Sądowego co najmniej 6 lat przed danym rokiem podatkowym oraz posiadanie struktur organizacyjnych w określonej liczbie województw i powiatów. To może stanowić barierę dla mniejszych lub lokalnych organizacji, które nie spełniają tych wymogów. Dodatkowo, organizacje muszą posiadać określoną liczbę członków oraz odpowiadać określonym standardom finansowym, np. minimalna roczna składka członkowska. To może utrudnić pozyskanie środków dla organizacji z mniejszą bazą członkowską lub ograniczonymi zasobami finansowymi.

Organizacje, aby skorzystać z tego mechanizmu, muszą złożyć wniosek o wpis na listę uprawnionych podmiotów. Następnie minister ds. rolnictwa przygotowuje listę uprawnionych podmiotów na podstawie tych wniosków. Warto zaznaczyć, iż w 2024 roku, żaden z podmiotów ubiegających się o wpis na listę nie spełnił określonych warunków, co oznacza brak kwalifikujących się podmiotów do otrzymania 1,5% podatku rolnego. Zgodnie z komunikatem Ministerstwa Rolnictwa:

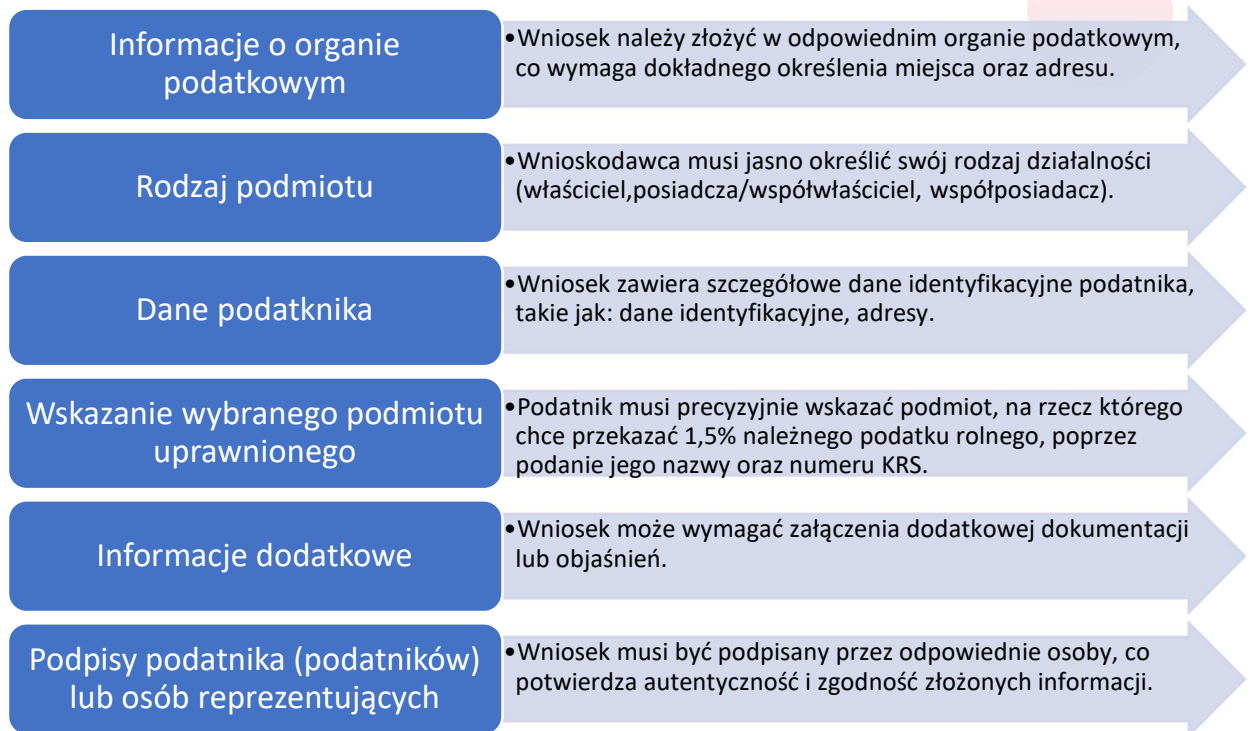
*„(...) w 2024 r. **żaden z podmiotów wnioskujących o wpis na tę listę nie spełnił warunków** określonych odpowiednio w art. 257a ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, art. 35a ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników oraz art. 8b ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. o związkach zawodowych rolników indywidualnych.”*

Brak kwalifikujących się podmiotów do otrzymania 1,5% podatku rolnego w 2024 roku jest rezultatem skomplikowanego charakteru prawa oraz surowych wymogów stawianych organizacjom rolniczym. Prawo określa szczegółowe kryteria strukturalne, finansowe i czasowe, które organizacje muszą spełnić, aby ubiegać się o wpis na listę uprawnionych podmiotów. Skutkiem tego zjawiska jest ograniczenie możliwości finansowego wsparcia dla sektora rolniczego oraz organizacji rolniczych, co może utrudnić prowadzenie działań na rzecz rozwoju rolnictwa oraz

inwestycji w nowe technologie. Dla samych organizacji brak wpisu na listę uprawnionych podmiotów oznacza utratę istotnego źródła finansowania, co stanowi poważne wyzwanie dla ich dalszej działalności i rozwoju.

Z drugiej jednak strony należy wziąć pod uwagę, iż ażeby dokonać odpisu 1.5 % podatku rolnego konieczne jest złożenie wniosku RPU-1 wniosek o przekazanie 1.5% należnego podatku rolnego. Ażeby złożyć taki wniosek. Proces składania takiego wniosku wymaga udostępnienia konkretnych danych, takich jak:

Proces zbierania danych osobowych w celu uzyskania odpisu podatkowego może rodzić wątpliwości zgodności z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych. Konieczność ujawnienia wielu danych osobowych może naruszać prywatność podatników i wymagać szczególnej ostrożności w ich przetwarzaniu.

Gminy będą odgrywały kluczową rolę w procesie zbierania i przekazywania środków z odpisu podatkowego. Wdrożenie tych przepisów na poziomie lokalnym może wiązać się z dodatkowymi wyzwaniami administracyjnymi i logistycznymi. Powstają problemy dotyczące faktu, iż rolnik musi się zgłaszać do gminy z tą deklaracją i tu są problemy jak np. działa w kilku gminach oraz musi ujawniać w gminie do jakich organizacji należy.

KIPR

Istnieją obawy co do skuteczności tego mechanizmu oraz jego wpływu na istniejący system finansowania organizacji rolniczych. Niektóre organizacje samorządowe krytykują ten sposób wsparcia, argumentując, że może to prowadzić do likwidacji innych ulg i przywilejów oraz zwiększenia obciążeń podatkowych dla rolników.

Nowelizacja ustawy o podatku rolnym, wprowadzająca możliwość przekazania 1,5% należnego podatku rolnego na rzecz organizacji rolniczych, jest istotnym krokiem w polskim systemie podatkowym. Jednakże, analiza dokonana przez Centrum Analiz Konfederacji Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej (KIPR) ukazuje, że wprowadzenie tego mechanizmu wiąże się zarówno z potencjalnymi problemami.

Z jednej strony, prawo stawia surowe wymogi organizacjom rolniczym, ograniczając dostęp do środków publicznych dla tych, które nie spełniają określonych kryteriów. To prowadzi do trudności w finansowaniu działań na rzecz rozwoju rolnictwa oraz potencjalnych barier dla mniejszych lub lokalnych organizacji.

Z drugiej strony, proces składania wniosku RPU-1 wymaga udostępnienia wielu danych osobowych, co może budzić obawy związane z ochroną prywatności podatników. Ponadto, role gmin w procesie zbierania i przekazywania środków z odpisu podatkowego mogą generować dodatkowe wyzwania administracyjne.

Niezależnie od tych kwestii, istnieją także obawy co do skuteczności tego mechanizmu oraz jego wpływu na istniejący system finansowania organizacji rolniczych. Niektóre organizacje samorządowe wyrażają obawy, że może to prowadzić do likwidacji innych ulg i przywilejów oraz zwiększenia obciążeń podatkowych dla rolników. Podsumowując, choć wprowadzenie odpisu podatkowego stanowi próbę wsparcia finansowego dla organizacji rolniczych, istnieje szereg kwestii, które wymagają dalszej uwagi i możliwej modyfikacji dla zapewnienia skuteczności i zgodności z zasadami prawa.